

YETİŞKİNLERİN OLUMLU ÇOCUKLUK YAŞANTILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF ADULTS' POSITIVE CHILDHOOD EXPERIENCES IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

*Okan BİLGİN**

*Murat İNCE***

*Özgür Murat ÇOLAKOĞLU****

*Erhan YEŞİLYURT*****

Özet

Bu çalışmanın amacı yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantılarını bazı değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın çalışma grubu, 18 yaş üstünde yer alan 472'si kadın, 92'si erkek olmak üzere toplam 564 yetişkin bireyden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan yetişkinlerin yaş ortalaması 22,8'dir. Veri toplama araçları olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ve Doğan ve Aydın (2020) tarafından geliştirilen "Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği" kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli ile tasarlanan çalışmada gruplar arası farklılıklar t-testi ve ANOVA ile analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantılarında cinsiyet

* Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi Zonguldak / TÜRKİYE, bilgin.okan@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6233-4290

** Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi Zonguldak / Türkiye, muratince20@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0557-0419

*** Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi Zonguldak / TÜRKİYE, omuratcolakoglu@beun.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7258-4007

**** Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi Zonguldak / TÜRKİYE, erhanyesilyurt@beun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9537-7040

değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Diğer değişkenlere bakıldığında ise, yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantılarının; anne ve baba eğitim düzeyine, algılanan ebeveyn tutumuna ve algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular mevcut literatür ışığında tartışılmış ve yapılacak diğer araştırmalar için öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Olumlu Çocukluk Yaşantıları, Yetişkinler.

Abstract

The aim of this study is to investigate the positive childhood experiences of adults in terms of some variables. The study group of the research consists of a total of 564 adults, 472 women and 92 men, over the age of 18. The average age of the adults participating in the study is 22.8. "Personal Information Form" and "Positive Childhood Experiences Scale" developed by Doğan and Aydın (2020) were used as data collection tools. In the study, which was designed with the correlational survey model, the differences between the groups were analyzed with the t-test and ANOVA. According to the findings of the research, there were no significant difference in the positive childhood experiences of adults according to the gender variable. When examining other variables, it was determined that the positive childhood experiences of adults differed significantly according to the education level of the parents, the perceived parental attitude and the perceived socio-economic level. The findings obtained in the research were discussed in the light of the literature and recommendations were made for further research.

Keywords: Positive childhood experiences, adults.

GİRİŞ

Bireylerin kişilik gelişimi doğduğu andan itibaren başlar ve yaşam boyu şekillenir. İnsan yaşam dönemleri içerisinde yer alan çocukluk dönemindeki yaşantıların ise bireylerin yetişkin olduklarına yaşayacağı pek çok sorunun kaynağı olduğu söylenebilir. Nitekim Freud'un psikanalitik kuramı başta olmak üzere pek çok kişilik kuramı ve psikoterapi yaklaşımı çocukluk döneminin önemine vurgu yapar. Doğan ve Aydın (2020)'a göre bireyler çocukluk dönemlerinde, yetişkinlik zamanlarında ruhsal sağlıklarını etkileyebilecek olan birçok farklı yaşantıyı (cinsel istismar, mobbing, kötü davranma vb.)

deneyimleyebilirler. Çocukluk döneminde yaşanan bu tarz travmatik ve örseliyici olumsuz yaşantının ise bireyleri çok farklı alanlarda etkilediği söylenebilir. Nitekim literatür incelendiğinde çocukluk döneminde yaşanan travmatik ve olumsuz yaşantıların; dissosiyatif kimlik bozukluğu, madde ve alkol bağımlılığı (Şar, Öztürk ve İkikardeş, 2012), depresyon (Aydın, 2018; Lee, 2012), travma sonrası stres bozukluğu (Terock vd., 2016), otomatik düşünceler, ara inançlar ve uyumsuz şemalar (Gündüz ve Gündoğmuş, 2019) ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Bununla birlikte yeni bir bilim dalı olan pozitif psikolojiye göre artık bireyin yaşamında olumsuz duyguların ya da yaşantıların olmaması iyi oluş ve ruh sağlığı açısından yeterli görülmemektedir. Başka bir deyişle bireyin yaşamında korku, öfke, üzüntü gibi duyguların olmaması; mutluluk ve güven gibi olumlu duyguların yaşanmasını garanti etmemektedir. Bu sebeplerden dolayı da çocukluk döneminde ki olumsuz ve travmatik yaşantıların araştırıldığı kadar, olumlu yaşantıların da araştırılması, bireyin ruhsal durumunu daha doğru olarak değerlendirme açısından önemli görülmektedir (Doğan ve Aydın, 2020). Literatür incelendiğinde olumsuz ve travmatik yaşantılar kadar olmasa da çocukluk çağında yaşanan olumlu yaşantılar ile ilgili de araştırmalar yapıldığı görülmektedir.

Doğan ve Yavuz (2020)'un 968 yetişkin birey üzerinde gerçekleştirdiği çalışması sonucunda, olumlu çocukluk yaşantıları ile psikolojik sağlamlık arasında pozitif anlamlı ilişki olduğu ve aynı zamanda olumlu çocukluk yaşantılarının psikolojik sağlamlığı anlamlı şekilde yordadığı bulunmuştur. Richards ve Huppert (2011) yaptıkları çalışma sonucunda, olumlu çocukluk yaşantılarının bireylerin iyi oluşları üzerinde uzun süreli etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Başka bir çalışmada çocuklukta olumlu yaşantıları olan yetişkinlerin daha iyi fiziksel sağlığa sahip olma ve daha az depresyon ve kronik hastalıklara yakalanma riskinin olduğunu ortaya koymuştur (Chopik ve Edelstein, 2019). Yine yapılan çalışmalar incelendiğinde olumlu çocukluk yaşantılarının; yeme bozuklukları (Oliveira, Ferreira ve Mendes, 2016), depresyon ve anksiyete (Gilbert ve diğerleri, 2008), öz saygı ve mutluluk (Cheng ve Furnham, 2004), iyi oluş ve öz şefkat (Marta-Simoes ve diğerleri, 2018), öz-yeterlilik (Bingöl, 2018), mutluluk ve yaşam doyumu (Doğan ve Aydın, 2020) ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Literatür bulguları ışığında çocukluk döneminde olumlu

yaşantılara sahip olmanın bireyi çok farklı alanda olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Bu doğrultuda farklı örneklem grupları ile olumlu çocukluk yaşantıları konusunda yapılacak olan çalışmaların önemli olduğu düşünülebilir. Bu çalışmada da olumlu çocukluk yaşantılarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

Yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantıları;

a) Cinsiyete

b) Anne eğitim durumuna

c) Baba eğitim durumuna

d) Algılanan ebeveyn tutumuna

e) Algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantılarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelendiği bu çalışmada ilişkisel tarama modellerinden karşılaştırmalı araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu yaşları 18 ile 53 arasında değişen ve yaş ortalaması 22,8 olan toplam 564 yetişkin birey oluşturmaktadır. Katılımcıların 472'si kadın, 92'si ise erkektir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından geliştirilen formda, katılımcıların cinsiyet, yaş, anne-baba eğitim düzeyi, algılanan anne baba tutumu ve algılanan sosyo-ekonomik düzeye ilişkin sorular yer almaktadır.

Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği: Doğan ve Aydın (2020) tarafından geliştirilen Olumlu Çocukluk Yaşantıları ölçeği, toplam varyansın %55'ini açıklayan, 22 madde ve tek faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin faktör yükleri .40 ile .86 arasında değişmektedir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda tek boyutlu modelinin uyum

indeksi değerleri ($\chi^2/ Df = 822.17/205$, NFI = .98, CFI = 98, IFI = .98, RFI = .97, AGFI = .80, SRMR = .04) olarak saptanmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .96 ve bileşik güvenirlik katsayısı .97 olarak bulunmuştur. Ölçeğe ilişkin madde toplam korelasyonu değerleri ise .37 ile .83 arasında değişmektedir. Bu çalışma kapsamında yapılan güvenirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .97 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

İlişkisel tarama modellerinden karşılaştırmalı araştırma yöntemi ile tasarlanan bu çalışmada veriler 18 yaş üstünde yer alan yetişkinlerden Google Forms aracılığıyla çevrimiçi toplanmıştır. Etik kurallara uygun olarak yürütülen bu araştırmaya katılımın gönüllülüğe dayalı olacağı, elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanılacağı katılımcılara bildirilmiştir. Yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantılarının bazı değişkenler (cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, algılanan ebeveyn tutumu ve sosyo-ekonomik düzey) açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için t-test ve ANOVA istatistikleri kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmaya katılan yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantılarının cinsiyete, anne-baba eğitim düzeyine, algılanan ebeveyn tutumuna ve algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Olumlu çocukluk yaşantılarının cinsiyete göre karşılaştırması Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: *Olumlu çocukluk yaşantılarının cinsiyet değişkenine göre t-testi analizi sonuçları.*

Değişken	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	t	p
Olumlu	Kadın	472	3,48	,89	-	
Çocukluk Yaşantıları	Erkek	92	3,49	,91	,100	,936

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmanın çalışma grubunu

oluşturan yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantıları ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farklılık cinsiyet değişkenine bağlı olarak t testi ile incelenmiştir. Bu sonuçlara göre kadınların aldıkları puanların ortalaması 3,48, erkeklerin aldıkları puanların ortalaması ise 3,49'dur. Bu iki grubun puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Olumlu çocukluk yaşantılarının anne eğitim düzeyine göre ANOVA sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Olumlu çocukluk yaşantılarının anne eğitim düzeyine göre ANOVA sonuçları

Sınıf	N	X	S	Varyansın Kaynağı	KT	s	K	F	p	Anlamlılık
1.İlkokul	305	3,31	,90	G. Arası	19,335	3	6,44			
2.Ortaokul	81	3,72	,93	G. İçi	434,646	560	,776	8,304	,000	1-2, 1-3, 1-4
3.Lise	91	3,64	,85	Toplam	453,981	63				
4.Üniversite	87	3,68	,79							

Tablo 2'de yetişkinlerin anne eğitim düzeyleri ile olumlu çocukluk yaşantıları ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F_{(8,304)}$; $p<0,05$). Analiz sonucunda elde edilen bu farkın anne eğitim düzeyinin hangi boyutlarından kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan "Bonferroni Testi" sonucunda ilkokul ile diğer öğretim kademeleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre anne eğitim düzeyi ilkokul olan yetişkinler, olumlu çocukluk yaşantı ölçeğinden en düşük puanı almıştır ve bu grubun puan ortalamaları ile diğer öğretim kademeleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Olumlu çocukluk yaşantılarının baba eğitim düzeyine göre ANOVA sonuçları Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Olumlu çocukluk yaşantılarının baba eğitim düzeyine göre ANOVA sonuçları

Sınıf	N	X	S	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
İlkokul	197	3,25	,90	G. Arası	18,171	3	6,057			
Ortaokul	90	3,54	,79	G. İçi	435,810	56	,778	7,783	,000	1-2, 1-3, 1-4
Lise	156	3,55	,93	Toplam	453,981	56				
Üniversite	121	3,71	,84							

Tablo 3’de yetişkinlerin baba eğitim düzeyleri ile olumlu çocukluk yaşantıları ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F_{(7,783)}$; $p < 0,05$). Analiz sonucunda elde edilen bu farkın baba eğitim düzeyinin hangi boyutlarından kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan “Bonferroni Testi” sonucunda ilkokul ile diğer öğretim kademeleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre baba eğitim düzeyi arttıkça yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantıları ölçeğinden aldıkları puanlar da artmaktadır. Olumlu çocukluk yaşantılarının algılanan ebeveyn tutumlarına göre ANOVA sonuçları Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Olumlu çocukluk yaşantılarının algılanan ebeveyn tutumlarına göre ANOVA sonuçları

Sınıf	N	X	S	Varyansın Kaynağı	KT	s	K	F	p	Anlamlılık
1.Otoriter	110	3,02	,84	G. Arası	121,525	3	40,508			
2.İlgisiz	40	2,29	,59	G. İçi	332,456	5	,594	68,234	,00	1-2, 1-3, 1-4, 2-3, 2-4, 3-4
3.Koruyucu	278	3,57	,81	Toplam	453,981	5	6			
4.Demokratik	136	4,06	,65							

Tablo 4’de yetişkinlerin algıladıkları ebeveyn tutumları ile olumlu çocukluk yaşantıları ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F_{(68,234)}$; $p<0,05$). Yapılan Bonferonni testi sonucunda tüm değişkenler arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre olumlu çocukluk yaşantıları puanları en yüksek olan grubun, ebeveyn tutumunu demokratik olarak algılayanlar olduğu görülmektedir. Ebeveyn tutumunu ilgisiz olarak algılayanların ise en düşük ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Olumlu çocukluk yaşantılarının algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre ANOVA sonuçları Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Olumlu çocukluk yaşantılarının algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre ANOVA sonuçları

Sınıf	N	X	S	Varyansın Kaynağı	KT	s	KO	F	p	Anlamlılık
1.Düşük	67	2,92	,90	G. Arası	31,034	2	15,517			
2.Orta	458	3,52	,87	G. İçi	422,947	56	,754	20,582	,000	1-2, 1-3, 2-3
3.Yüksek	39	3,98	,73	Toplam	453,981	56				

Tablo 5’de yetişkinlerin algıladıkları sosyo-ekonomik düzeyleri ile olumlu çocukluk yaşantıları ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F_{(20,582)}$; $p<0,05$). Yapılan Bonferonni testi sonucunda tüm değişkenler arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre olumlu çocukluk yaşantıları puan ortalamaları en yüksek olan grubun, sosyo-ekonomik düzeyini yüksek olarak algılayanlar olduğu görülmektedir. Onu sosyo-ekonomik düzeyini orta olarak algılayan grup izlerken, sosyo-ekonomik düzeyini düşük olarak algılayanların ise en düşük ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yetişkinlerin olumlu çocukluk yaşantılarının bazı değişkenler açısından incelendiği bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlara göre; cinsiyet değişkenine göre bir farklılaşma bulunmazken, diğer değişkenlerden olan anne-baba eğitim düzeyi, algılanan ebeveyn tutumları ve algılanan sosyo-ekonomik düzey değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre anne ve baba eğitim düzeyi arttıkça olumlu çocukluk yaşantıları da artmaktadır. Ebeveyn tutumuna

göre ise, demokratik olarak algılanan ebeveyn tutumuna sahip bireylerin olumlu çocukluk yaşantıları en yüksek iken, onu sırası ile koruyucu, otoriter ve ilgisiz ebeveyn tutumları takip etmektedir. Son olarak algılanan sosyo-ekonomik düzey değişkenine bakıldığında, sosyo-ekonomik düzey arttıkça olumlu çocukluk yaşantılarının da arttığı tespit edilmiştir.

Çocukluk yıllarında yaşanan olumsuz yaşantılar, bireyin sonraki yaşam dönemlerinde sergilediği davranışlar ve ruh sağlığı üzerinde ciddi etkiler bırakmaktadır. Nitekim yapılan araştırmalar sonucunda olumsuz çocukluk yaşantılarının bireyler üzerinde ki etkileri ortaya konulmuştur (Gilbert ve diğerleri, 2008; Aydın, 2018; Gündüz ve Gündoğmuş, 2019). Bireyin çocukluk döneminde olumsuz yaşantılara maruz kalmaması önemli olmakla birlikte, yeterli ölçüde olumlu yaşantılar deneyimlemesinin de büyük önem taşıdığı söylenebilir. Bu yönüyle bakıldığında bireyin çocukluk dönemindeki olumsuz yaşantılarının araştırıldığı kadar, olumlu yaşantılarının da araştırılması, bireyin ruhsal durumunun incelenmesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde olumsuz çocukluk yaşantıları kadar olmasa da olumlu çocukluk yaşantıları ile yapılan çalışmalar olduğu görülmektedir (Doğan ve Aydın, 2020; Richards ve Huppert, 2011; Marta-Simoes ve diğerleri, 2018).

Pozitif psikoloji yaklaşımına göre mutsuz yaşam, mutlu yaşam anlamına gelmemektedir. Aynı şekilde çocukluk döneminde olumsuz travmatik deneyimler yaşamamış olmak, iyi ve olumlu bir çocukluk geçirildiği anlamına gelmemektedir. Bu açıdan bakıldığında olumlu çocukluk yaşantıları ile ilgili çalışmaların yapılmasının önemli olduğu düşünülebilir. Bu çalışmada da olumlu çocukluk yaşantılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Yetişkin bireylerin olumlu çocukluk yaşantılarının çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışma sonucunda cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Literatür incelendiğinde farklı sonuçların bulunduğu tespit edilmiştir. Doğan ve Aydın (2020), yaptıkları çalışma sonucunda erkeklerin olumlu çocukluk yaşantılarının kadınlardan yüksek olduğunu tespit etmiştir. Literatürde ki bu farklılıklar kültürel bağlamda yorumlanabilir. Bireyin yetiştiği toplumsal yapı ve ailenin çocuğa yaklaşımı konusundaki kültürel farklılıklar bu duruma sebep olmuş olabilir. Günümüzde anne ve babaların eğitim düzeylerinin artması ve değişen toplumsal yapı

nedeniyle artık kadın erkek ayrımının çok fazla yapılmamasının ve bu durumda cinsiyetler arasında olumlu çocukluk yaşantıları geçirme konusunda bir farklılık oluşturmamış olabileceği söylenebilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre anne baba eğitim düzeyi arttıkça bireylerin olumlu çocukluk yaşantıları da artmaktadır. Literatürde olumlu çocukluk yaşantıları ile ebeveyn eğitim düzeyleri arasında yapılan bir çalışma bulunamasa da anne-baba eğitim düzeyinin yüksek olmasının çocuk yetiştirmede sağladığı avantajlar düşünüldüğünde bu bulgunun beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Eğitim düzeyi yüksek olan ailelerde ki çocukların daha sağlıklı yetiştiği yapılan araştırmalar ile ortaya konmuştur (Çelikkaleli, Gökçakan ve Çapri, 2005; Çelikkaleli, 2010; Köksal ve Boran, 2015). Anne ve babaların eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklarına olan davranışlarında ve iletişim kurma şekillerinde bilimsel verileri daha sık kullanabileceği ve çocuğun yaşadığı sorunlara daha profesyonel destek sunabilecekleri düşünüldüğünde bu durumun çocukların olumlu yaşantılarını da etkileyebileceği söylenebilir.

Bu çalışmada ayrıca olumlu çocukluk yaşantılarının algılanan ebeveyn tutumlarına göre değiştiği ve en yüksek puan ortalamasına sahip grubun ebeveyn tutumunu demokratik olarak algılayanların olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde demokratik ebeveyn tutumuna sahip olmanın bireylerde birçok farklı alanda olumlu etkiler yarattığı görülmektedir (Kaya, Bozaslan ve Gülten, 2012; Bilgin, 2011; Sezer, 2010). Demokratik ebeveyn tutumuna sahip anne ve babaların temel davranışları arasında hoşgörü ve sevgi vardır. Bu tutumla yetiştirilen çocuklar girişimci, sorumluluk alabilen, fikirlerini serbestçe ifade edebilen, kendini gerçekleştirmeye istekli, temel güven duyguları gelişmiş ve sosyal bireylerdir (Kulaksızoğlu, 2006). Demokratik ebeveyn tutumunun tüm bu olumlu özellikleri düşünüldüğünde ebeveyn tutumu demokratik olan ailelerde büyüyen çocukların olumlu çocukluk yaşantısı geçirdiği söylenebilir.

Son olarak algılanan sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre olumlu çocukluk yaşantılarının farklılaşp farklılaşmadığına bakılmış ve sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe olumlu çocukluk yaşantılarının da yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin yüksek olması çocuğun isteklerinin karşılanması konusunda ailenin daha rahat hareket edebilmesine olanak sağlayabileceğinden dolayı bu sonucun ortaya çıkmış olabileceği söylenebilir. Diğer yandan düşük

sosyo-ekonomik düzeye sahip ebeveynlerin yaşayabileceği zorluklar ve para kazanmak için zamanının çoğunu harcayacak olmasının çocukları ile sağlıklı ve etkili bir biçimde ilgilenmesine engel olabilir. Olumlu çocukluk yaşantıları için ailenin göstermesi gereken sevgiden önce Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde güvenlik ihtiyacı daha önce gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerin önceliği para kazanmak ve hayatını güvence altına almak olabileceği için bu durumda bu ailelerde büyüyen çocukların olumlu çocukluk yaşantılarının düşük olmasına sebep olabileceği söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Aydın, E. (2018). *Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik sağlamlık ve depresyon belirtileri üzerine etkisi* (Master's thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
<https://doi.org/10.30934/kusbed.417436>
- Bilgin, O. (2011). Ergenlerde özgüven düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).
- Bingöl, T. Y. (2018). Determining the predictors of self-efficacy and cyber bullying. *International Journal of Higher Education*, 7(2), 138-143.
<https://doi.org/10.5430/ijhe.v7n2p138>
- Cheng, H., & Furnham, A. (2004). Perceived parental rearing style, self-esteem and self-criticism as predictors of happiness. *Journal of Happiness Studies*, 5(1), 1-21.
<https://doi.org/10.1023/b:johs.0000021704.35267.05>
- Chopik, W. J., & Edelstein, R. S. (2019). Retrospective memories of parental care and health from mid-to late life. *Health Psychology*, 38(1), 84-93.
<https://doi.org/10.1037/hea0000694>
- Çelikkaleli, Ö. (2010). Ergenlerin arkadaş bağlılığı ve internet bağımlılığının cinsiyet ebeveyn tutumu ve anne baba eğitim düzeylerine göre incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 225-240. <https://doi.org/10.14582/duzgef.543>
- Çelikkaleli, Ö., Gökçakan, N., & Çapri, B. (2005). Lise öğrencilerinin bazı psikolojik ihtiyaçlarının cinsiyet, okul türü, anne ve baba eğitim düzeyine göre incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 245-268. <https://doi.org/10.14582/duzgef.543>
- Doğan, T., & Aydın, F. T. (2021). Mutlu Çocuklar Mutlu Yetişkinler mi Oluyor?. *İnsan & Toplum*, 11(1), 69-95.
<https://doi.org/10.12658/m0437>
- Doğan, T., & Yavuz, K. (2020). Yetişkinlerde Psikolojik Sağlamlık, Çocukluk Deneyimleri ve Algılanan Mutluluk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12, 312-330.

- Doğan, T., Aydın F.T. (2020). Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği'nin Geliştirilmesi. HAYEF: Journal of Education, 17(1); 1-19.
- Gilbert, P., McEwan, K., Mitra, R., Franks, L., Richter, A., & Rockliff, H. (2008). Feeling safe and content: A specific affect regulation system? Relationship to depression, anxiety, stress, and self-criticism. The Journal of Positive Psychology, 3(3), 182-191.
<https://doi.org/10.1080/17439760801999461>
- Gündüz, A., Gündoğmuş, İ. (2019). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile otomatik düşünceler, ara inançlar, uyumsuz şemalar, anksiyete ve depresif belirti şiddeti ve yaşam kalitesi arasındaki ilişki. Klinik Psikiyatri Dergisi, ;22: 424-435.
<https://doi.org/10.26449/sss.1746>
- Kaya, A., Bozaslan, H., & Gülten, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, (18), 208-225.
<https://doi.org/10.14582/duzgef.789>
- Köksal, M. S., & Boran, A. İ. (2015). Üstün yetenekli öğrencilerin IQ puanlarının anne-baba eğitimi ve aile geliri değişkenleri açısından karşılaştırılması. Journal of Social Sciences Eskisehir Osmangazi University/Eskisehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(1).
<https://doi.org/10.17494/ogusbd.85867>
- Kulaksızoğlu, A. (2006), Ergenlik Psikolojisi, 8. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Lee, S. (2012). Kinder des Krieges. Trauma und Gewalt, 6(2), 94-107.
- Marta-Simões, J., Ferreira, C., & Mendes, A. L. (2018). Self-compassion: An adaptive link between early memories and women's quality of life. Journal of Health Psychology, 23(7), 929-938.
<https://doi.org/10.1177/1359105316656771>
- Oliveira, S., Ferreira, C., & Mendes, A. L. (2016). Early memories of warmth and safeness and eating psychopathology: The mediating role of social safeness and body appreciation. Psychologica, 59(2), 45-60.
https://doi.org/10.14195/1647-8606_59-2_3
- Richards, M., & Huppert, F. A. (2011). Do positive children become positive adults? Evidence from a longitudinal birth cohort study. The Journal of Positive Psychology, 6(1), 75-87.
<https://doi.org/10.1080/17439760.2011.536655>
- Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin kendilik algılarının anne baba tutumları ve bazı faktörlerle ilişkisi (ss. 1-19). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(1), 1-19.
<https://doi.org/10.17240/aibuefd.2015.15.2-5000161324>
- Şar, V., Öztürk, E. ve İkikardeş, E. (2012). Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının geçerlilik ve güvenilirliği. Türkiye

Klinikleri Journal of Medical Sciences, 32(4), 1054-1063.

<https://doi.org/10.5336/medsci.2011-26947>

Terock, J., Van der Auwera, S., Janowitz, D., Spitzer, C., Barnow, S., Miertsch, M., . . . Grabe, H.-J. (2016). From childhood trauma to adult dissociation: The role of PTSD and alexithymia. *Psychopathology*, 49(5), 374-382. <https://doi.org/10.1159/000449004>